

Державна науково-технічна бібліотека України

03680, МСП, м. Київ-150, вул. Антоновича, 180

Телефони для довідок: (044) 529-42-04

Тел. (044) 528-23-24

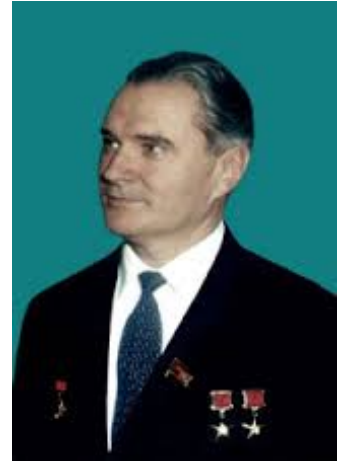
факс 529-43-92 mail: gntb@gntb.gov.ua

[Http://gntb.gov.ua](http://gntb.gov.ua)

Інформаційне повідомлення

1 – 25 вересня 2018 року ДНТБ України проведитиме виставку видань з фонду Бібліотеки, присвячену

Глушко Валентину Петровичу – академіку АН УРСР, видатному конструктору, одному з піонерів ракетно-космічної техніки, творцю багаторазового ракетно-космічного комплексу «Енергія – Буран», якому 2 вересня 2018 року виповнюється 110 років (1908-1989) від дня народження

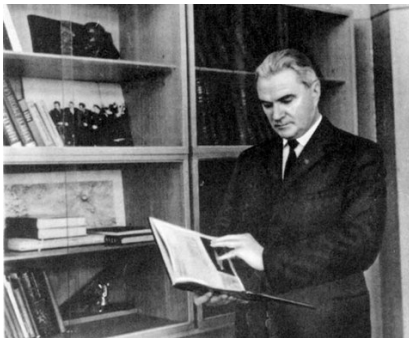

Його двигуни підіймали в повітря літаки (Як-3РД, Су-5, Су-7), космічні кораблі «Восток», ракети-носії «Протон». 1994 року його ім'я отримав кратер на видимому боці Місяця.

Глушко — автор 222 наукових праць і статей з питань ракетно-космічної техніки, зокрема двигунобудування, двічі Герой Соціалістичної праці, лауреат Державних премій, удостоєний золотої медалі імені Ціолковського.

Валентин Глушко народився 2 вересня 1908 року в Одесі. 1925 року Глушко вступає до Ленінградського університету і саме після закінчення, його запросили на роботу в Ленінградську газодинамічну лабораторію (ГДЛ).

Фактично з цього часу Валентин Петрович Глушко почав займатися ракетними двигунами. Перші практичні дослідження над створенням електричних реактивних двигунів (ЕРД) було проведено в газодинамічній лабораторії. Валентин Глушко пише книгу «Металл как взрывчатое вещество», в якій науково обґрунтовує можливість створення ЕРД і наводить оцінку їх характеристик. Окрім того, Глушко розробив проект космічної русійної енерго-установки-геліоракетоплана. Для перетворення енергії сонячного променювання він запропонував використовувати термоелектричні генератори, а як русії — ЕРД. На жаль, в 1931 році ці роботи було припинено через відсутність легких і високоефективних бортових джерел енергії. І лише в кінці 50-х – на початку 60-х років роботи над створенням ЕРД поновилися як в США, так і в інших державах світу. Вони завершилися створенням наземних прототипів та політних зразків ЕРД для космічних досліджень.

1929 року Глушко створив електричний ракетний двигун. Вперше цей двигун було використано значно пізніше – в 1964 році – для забезпечення орієнтації та корекції траєкторії на кораблі «Восход» і автоматичної станції «Зонд-2». Він був придатний для космосу, за межами земного тяжіння. В 1930 році вчений починає займатися конструюванням рідинно-реактивного двигуна. Власне, без двигуна такого типу мрія людства сягнути космосу була просто лише – «fata morgana»...

Але настали страшні часи репресій. Керівників Інституту арештовують і звинувачують у шпигунстві, зв'язках з іноземними агенціями. А в березні 1938 року арештовують Валентина Глушка, дещо пізніше – в червні – і С.Корольова. Так створювалися режимні ВКБ в системі НКВС. Головним конструктором такого ВКБ став Глушко в Казані, де почав розгортати роботи над створенням реактивного пришвидшувача для літака Пе-2, витвором Володимира Петлякова. Ці пікірувальні бомбардувальники наводили страшну паніку на ворога під час війни.

Коли справа з ракетними пришвидшувачами налагодилася, 1944 року Валентина Глушка достроково звільнили за рішенням Президії Верховної Ради СРСР. С.Корольов тоді був провідним інженером з літальних випробувань ракетного двигуна.

Закінчилася війна, і в тому, що СРСР вийшов з неї переможцем, є немала заслуга використання неперевершеної на той час зброї – реактивних снарядів «катюш», створених конструкторським генієм Валентина Глушка.

«Катюша» – народна назва безствольних систем реактивної артилерії. Ця назва з'явилася в часи війни. Як стверджує Андрій Антонович Батрак, – «Катюша» – то витвір наукової думки Валентина Глушка. А згодом, у 1957 році, пріоритет на винахід цієї зброї розглядався (за згодою Хрущова) в судовому порядку. Глушко говорив так: «Є влада, то нехай розв'язує». Треба сказати, що сторону Глушка представляв Сергій Корольов. Суд визнав, що це винахід Глушка.

Після війни, за погодженням зі Сталіним, Глушку дали можливість розширювати свої дослідження і він зі своїм КБ переїхав у Хімки під Москву. Згодом 18 жовтня 1947 року в Радянському Союзі було успішно запущено першу балістичну ракету. А далі були двигуни серії РД для ракет-носіїв: «Восток», «Космос», «Протон», «Союз», «Енергія»... «Енергія» – найпотужніший на світі ракет-носіїв, що може доставити на орбіту вантаж вагою 100 тонн. Саме за ці фантастичні розробки Валентина Петровича Глушка було нагороджено тогочасною державою, а в 1958 році – обрано академіком Академії наук СРСР.

Валентин Петрович, за словами Андрія Антоновича, був людиною з великої літери. Він завжди думав про людей, дав можливість всім «першим» здобути вищу освіту без відриву від виробництва: лекції читали академіки і доктори наук. Це була дуже скромна людина. Коли керівництву дали житло, то полонені, які працювали на заводі, майстрували для них меблі. Глушко ввічливо відмовився. Він ставив надзвичайно високі вимоги до себе і до людини, яка присвятила себе науці. Він вважав, що основними рисами такої людини має бути *«закоханість у вибрану галузь знань, бажання безроздільно належати їй і тільки їй, уміння вчасно відмовитися від усього, що може завести на манівці, розуміти громадську корисність тієї галузі знань, якій ти присвятив життя. Тільки тоді праця стає джерелом натхнення і радості, хоч би якою складною вона була»*, – пише Глушко. *«І ще одна якість, без якої не мислю справжнього вченого, – передбачливість, уміння дивитися хоч би на два покоління вперед. Всі ці риси були притаманні Костянтину Ціолковському, – він нам приклад»*. Це цитата з роздумів Валентина Глушка.

А ще хочеться згадати, що Костянтин Ціолковський, який помер 1935 року, заповів свою бібліотеку «Дорогому Вале» — Валентину Петровичу Глушку. Чи не є це визнанням найвидатнішого вченого в галузі космонавтики таланту видатного конструктора міжпланетних балістичних ракет?

Академік, беззмінний керівник відділу рідинних і електричних двигунів і ракет Валентин Глушко був Головним конструктором потужних ракетних двигунів, які використовувалися на всіх радянських ракетах-носіях, що літали до останнього часу в космосі. Він створив школу ракетного двигунобудування. Вчений, конструктор, творець ракетно-космічних систем Валентин Петрович Глушко є уособленням великого генія людини, яка реалізувала фантастичні мрії багатьох землян про завоювання далеких просторів Всесвіту.

Сьогодні в нашій Українській державі це ім'я має бути знане, як ім'я Ціолковського, Корольова, Кондратюка, – великих українців.

До останніх днів життя Валентин Глушко не залишав улюбленої праці, а помер вчений в 1988 році. Похований на Новодівичому цвинтарі в Москві.

Добре, що є бюст Валентині Глушко в Одесі, а Федерація космонавтики Росії запровадила Золоту медаль імені Валентина Петровича Глушка.

Пам'ятаймо і ми про нього, великого Конструктора, бо то наша національна гордість, то слава України.

Ювілейна монета номіналом **2 гривні випущена Національним банком України. Присвячена видатному інженеру, одному з піонерів ракетно-космічної техніки та творців багаторазової ракетно-космічної системи «Енергія–Буран», академіку АН УРСР – **Валентину Петровичу Глушку** (1908—1989).**

В експозиції: монографії, наукові збірники, інформація про патенти на винаходи, публікації про життя і творчість видатного вченого.